

negru ca o celulă, o bucată de cer se vede undeva foarte sus, un spațiu fără ecou, în care personajele împrumută din datul locului. Însă pe o scenă nudă, cuvântul, gestul, mișcarea sunt singure în fața spectatorului. Pot să se etaleze în adevărata splendoare ideatică și emoțională sau, din contră, să cadă în propria capcană, căci spațiul poate funcționa ca o gaură neagră care în loc să potențeze, absoarbă. Asta dacă forța de semnificație nu este suficient de puternică pentru a trece dincolo. Și așa s-a întâmplat în montarea lui Ion Sapdaru. Cauzele? Poate lipsa de adâncime tocmai din dorința adâncimii, poate apelarea la rezolvări prea facile, uzate (tema orbilor – corul celor oprimați), poate o căutare prea vizibilă a simplității care este uneori sinonimă cu sărăcia de mijloace, poate fragilitatea trupei, prea tânără încă și total diferită față de cea cu care teatrul lui Petru Vutcăru ne încânta în deceniul trecut... Oricum, o întâlnire neîmplinită despre neîmplinire.

Realizat în 1999, de către unul dintre celebrii regizori lituanieni, Rimas Tunimas, *Richard al III-lea* este producția unui Teatrului Național, cel din Vilnius. Un spectacol în primul rând de impact vizual, cu o construcție elaborată a spațiului ce trimite către zona suprarrealistă. Un spațiu în continuă metamorfoză, ca un câmp de luptă în mișcare, amestec de oameni și obiecte – făclii, steaguri, platforme, calul lui Richard III – apărând și dispărând în ceața ce stăpânește aproape în permanență scena, acțiunea, și în spatele căreia se ascunde Richard III. Pentru Rimas Tunimas, Richard este bufonul dement, răzbunător și ambițios, dar nicidecum crud. Dominarea lui nu este directă, tiranică, ci subtilă, insinuantă. El mizează pe slăbiciune, nu pe frică. Îi face pe ceilalți părtași ai propriilor sale probleme, îi transformă în parteneri egali, activ implicați în viața sa, punându-le pe umeri povara vinovăției, deci anihilându-i. Personajele nu mai au astfel capacitatea de a comunica, o fac prin intermediar, publicul, căruia i se adresează, cuvântul ricoșând. Numai Richard (Vytautas Grigoris) are puterea unei relații cu ceilalți. Pentru că asta este măsura artei sale. Câștigă prin moartea latentă a celorlalți. Cu toată coerența metaforei regizorale și profesionismul actorilor, undeva, asupra spectacolului Teatrului Național din Vilnius a planat însă aerul unui *déjà vu*. Având în vedere că a fost creat acum patru ani, să funcționeze oare timpul ca un custode care poate aduna și spectacolele într-un muzeu?

P.S. Despre creația lui Rimas Tunimas și a altor regizori lituanieni, vezi articolele de la pag. 53 și pag. 136.

Cătălina PANAITESCU

Actorie și pledoarie studentescă

Craiova Shakespeare Festival nu a fost numai o întâlnire dedicată operei shakespeariene, unde Teatrul Marelui Will a provocat gânduri și controverse printre adepți, cunoscători, oameni de teatru și publicul larg.

Craiova Shakespeare Festival a fost dedicat studenților, unii – viitori shakespearologi, care au avut numeroase oportunități de a surprinde și cunoaște fenomenul Shakespeare în complexitatea lui.

În primul rând, actoricește, pentru că studenții-actori de la UNATC, clasele Florin Zamfirescu și Adrian Pinteș, au fost invitați cu două spectacole care abordau marile teme shakespeariene. *Lumea-ntr-o scenă* este spectacolul studenților lui Florin Zamfirescu (pe care, cu părere de rău, nu l-am văzut) și, în replică, *Lumea-i un teatru, noi suntem actorii* – al studenților lui Adrian Pinteș. Acest ultim spectacol, cu scene din *A douăsprezecea noapte*, depășește limitele unui exercițiu de clasă prin acuratețea abordării scenice, prin ironia subtilă a interpretării, și, cum era de așteptat, prin forța și vitalitatea viitorilor actori. Un spectacol echilibrat, care s-a dovedit demn de orice scenă care promovează valoarea. Craiova Shakespeare Festival a constituit o șansă pentru studenții-actori de a-și demonstra aptitudinile și de a se pune în balanță alături de spectacolele teatrelor profesioniste. Iar rezultatul a fost în favoarea lor.

Studenții-teatrolgi au beneficiat de sesiunile de shakespeareologie susținute de personalități ce s-au dedicat efectiv studiului operei lui Shakespeare. Este vorba de John Elsom, Dan Vasiliu care au supus atenției cele mai diverse aspecte ce încununează teatrul Marelui Will. Mai este Shakespeare contemporan cu noi? Aceasta a fost întrebarea care a stârnit multe polemici, cu la fel de multe răspunsuri și... întrebări. John Elsom răspunde: NU!. Iată o provocare pentru cei pasionați. Și ca material bibliografic, Craiova Shakespeare Festival a lansat câteva cărți la fel de provocatoare și interesante. Este vorba de: cartea lui Peter Brook, cu prefața lui George Banu, despre ce înseamnă să fii *Împreună cu Shakespeare*, volumul *Anglia* de D.R. Popescu, piesa *Eduard al III-lea*, atribuită lui Shakespeare, *Hamlet – între vocație și datorie morală* de Grigore Zanc și, nu în ultimul rând, *Vasile Cosma – sub zodia Shakespeare* de Alexandru Firescu și Constantin Gheorghiu, apărută în de-acum cunoscuta „*Galerie a Teatrului Românesc*”, editată de revista noastră.

În final, Craiova Shakespeare Festival a organizat o întâlnire a lui John Elsom cu studenții – viitori actori, regizori, scenografi, teatrolgi – care și-au manifestat curiozitatea și interesul față de dramaturgia și spectacolul britanic. Experiența lui Elsom, ca profesor, producător, scriitor, manager, și Președinte al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru în decursul a trei mandate consecutive, și-a spus în cele din urmă cuvântul, astfel încât, în concluzie el li s-a adresat așa: „**Singura voastră șansă de a reuși este să rămâneți împreună!**“. Acesta este sfatul unuia dintre cei mai buni producători de teatru, recunoscut pe plan mondial. Așa că, dragi studenți actori, sau teatrolgi, sau scenografi, sau coreografi, sau regizori... Elsom spune că, totuși, Shakespeare nu este contemporan cu noi, dar, mai spune el, singura cale de a reuși este să fim împreună.

Iată un sfat înțelept, constructiv oferit cu generozitate de Craiova Shakespeare Festival!

Cele spuse mai sus sunt argumentele pentru care eu consider Craiova Shakespeare Festival, reprezentat în mod strălucit de directorul său, Emil Boroghină, o șansă pentru studenți și un eveniment care a dovedit că are încredere și promovează tinerii talentați, fie ei actori, regizori sau teatrolgi.

